

2

בַּיּוֹמָהּ יִהְיֶה אֶל־מֹשֶׁה לֹאמֹר: דִּבֶּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְיִקְהוּ לִי תְרוּמָה
 וּמֵאֵת כָּל־אִישׁ אֲשֶׁר יִדְבַּגּוּ לְבָבוֹ תִקְחוּ אֶת־תְּרוּמַתִּי: הֲאֵת תְּרוּמָה אֲשֶׁר
 יִתְּנוּ מֵאֵתָם וְהֵב וּבִסָּף וְהִחֲשֵׁה: וְתִכְלַח וְאָרְגְנוּ וְתוֹלַעַת שֵׁנִי וְשֵׁשׁ וְעֻזִים:
 וְעֹרֹת אֵילִים מֵאֲדָמִים וְעֹרֹת תְּחָשִׁים וְעֻצֵי שִׁטִּים: אֹמֵר כֹּה אֵל־יְיָ

וּמִשְׁפֵּי דְדָכְרִי מִסְמָקִי
 [י"ג מִסוּמָקִי], וּמִשְׁפֵּי
 סִסְגוּנָא וְעֻצֵי שִׁטִּין: אֹמֵר כֹּה יְיָ

אָמַר -
 רַב אָדָא בְּרַ אֲהֵבָה: תַּחֲשׁ שְׁהִיָּה בְיָמֵי מֹשֶׁה קָמִי בְּעֵינֵי
 לִיָּה, שְׂמָא הָיָה אִו טְהוֹר הָיָה? אָמַר רַב יוֹסֵף: מָאִי
 תִּיבְעִי לִיָּה? תִּנְיָנָא: לֹא הוּכְשְׁרוּ לְמִלְאַכְתָּ שְׁמַיִם אֲלָא
 עוֹר בְּהֵמָה טְהוֹרָה בְּלִבָּד!
 הֵינֵו דְמִתְרַגְּמִין "סִסְגוּנָא" - שְׁשֵׁשׁ
 בְּגוּזִין הַרְבֵּה.
 וְאֲלָא הָא דְתַנִּי רַב יוֹסֵף: לֹא הוּכְשְׁרוּ בְּמִלְאַכְתָּ
 שְׁמַיִם אֲלָא עוֹר בְּהֵמָה טְהוֹרָה בְּלִבָּד, לְמָאִי הִלְכְתָּא?
 לְתַפְלִין, תַּפְלִין! בְּהֵדְא פְתִיב בְּהוּ "לְמַעַן תִּתְּנֶה
 תּוֹרַת ה' בְּפִיךָ" - מִן הַמּוֹתֵר בְּפִיךָ. אֲלָא לְעוֹרְךָ. וְהָאֲמַר
 אֲבִי: - שֵׁן שֶׁל תַּפְלִין הִלְכָה לְמֹשֶׁה מִסִּינַי! - אֲלָא
 לְכוּרְכָן בְּשַׁעֲרֵן וְלַחֲפָרְךָ בְּגִידֶךָ. - הָא נִמְיָ הִלְכָה לְמֹשֶׁה
 מִסִּינַי הוּא, דְתַנְיָא: תַּפְלִין מְרוּבְּעוֹת הִלְכָה לְמֹשֶׁה
 מִסִּינַי, וְכָרְכוֹת בְּשַׁעֲרֵן וְנִתְפָּרוֹת בְּגִידֶךָ. - אֲלָא לְרַצוּעוֹת.
 וְהָא אָמַר רַבִּי יִצְחָק: רַצוּעוֹת שְׁחוֹרוֹת הִלְכָה לְמֹשֶׁה
 מִסִּינַי. - נְהִי דְנִמְרִי שְׁחוֹרוֹת - טְהוֹרוֹת מִי גְמִירִי?
 מָאִי הָוִי עֲלֵה דְתַחֲשׁ שְׁהִיָּה בְיָמֵי מֹשֶׁה? וְהָאֲמַר
 רַבִּי אֲלֵעָא אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לָקִישׁ, אֹמֵר הָיָה רַבִּי
 מָאִיר: תַּחֲשׁ שְׁהִיָּה בְיָמֵי מֹשֶׁה בְּרִיָּה בְּפָנֵי עֲצֻמַּת הָיָה,
 וְלֹא הִכְרִיעוּ בָּהּ תַּחְמִים אִם מִן תַּיָּה הוּא אִם מִן
 בְּהֵמָה הוּא, וְקָרַן אֶתֵּת הָיָה לּוֹ בְּמַצְחֹו, וְלָפִי שְׁעָה
 נִדְמַן לּוֹ לְמֹשֶׁה, וְעֵשָׂה מִפָּנֵי מִשְׁפָּן וְנִגְזַר.
 אֹמֵר כֹּה

וכפי האמת אין אני רואה שום קושי בדבר, כי כבר אמרו
 רז"ל (תנינא ג:) שמה יאמר אדם הואיל והללו מטהרין
 והללו מטמאין, הללו אוסרין והללו מתירין, היאך אני למד
 תורה מצתה, תלמוד לומר נתנו מרועה אחד (קהל יב א) כולן
 אל אחד נתנו כו', וקשה הלא הדאי קושיא לרוכחה וטוף סוף
 היאך אני למד תורה, אלא ביאור הדבר הוא שבכל דבר טומאה
 וטהרה יש כמה פנים לטהרו, וכמה פנים לטמאו, ואם התורה
 טהרתו הוא מפני שהצדדים המראים פני טהרה הם מרובים
 יותר מן הפנים המראים פני טומאה וכן להיפך, והוא הדין
 בדבר מותר ואסור, וכשר ופסול, ומטעם זה אמרו רז"ל (פנהרץ
 יז) שאין ממנין לסנהדרין עד שיוודע לטהר השרץ מן התורה,
 וטעמו של דבר שאם לפעמים צדיכין להוראת שעה לפסוק נגד
 התורה משום עת לעשות לה' הפרו תורתך (תהלים קס קט) אז
 יכול החכם או הנביא לצרף לסברת עת לעשות לה' אותן מיעוט
 סברות שכבר נדחו מחמת הרוב ולילך אחר המיעוט כהוראת
 אליהו בהר הכרמל:

אבל אם אין החכם או הנביא יודע שום סברא אל ההיפך
 או לעולם לא יטהרו אפילו כהוראת שעה, והרי הוא
 מחויב לטהרו מטעם סמוך עת לעשות לה' למיעוט סברות
 הנוטין אל ההיפך ואתרע רובא דכנגדו, ואם בית דין שלמטה
 פוסקים טהור על דבר שהוא טמא מן התורה, הואיל שיש
 סברות גם לטהרו סמוך רובא של בית דין שלמטה שהכניסו
 לטהרו אל מיעוט סברות שיש לו בלאו הכי לטהרו ואתרע
 רובא של טומאה, כי נתן ה' כח גם לבית דין שלמטה לעשות
 סברות לכאן ולכאן ונתרבו הסברות הנוטין לצד טהרה, ועל כן
 יפה אמרו רז"ל (תנינא ג:) עשה אונן כאפרכסת וקנה לב לשמוע
 דברי המטהרין ודברי המטמאין, כי כפי האמת כל אדם צריך
 לכל הסברות, כי אי אפשר לו להיות מן הסנהדרין עד אשר
 יהיה יור בכל הסברות, ומטעם זה ראוי לקבל מהם אפילו אם
 אומרים על ימין שהוא שמאל מצד אותן סברות הנוטים גם
 לצד שמאל. וזה דרך נכון מאד:

45 יקר רמיה ג' א"ל

4

... והנה ההבדל שבין חיה לבתמה באופן מוחשי
 וציורי הוא, שהחיה איננה בטלה לאדם ואינה נכללת בשימושו
 הכייתיים, אמנם סוף הדבר שתקבל גם היא השפעה טובה
 מהאדם השלם, כאשר נתבאר לנו בענין השלמת בע"ח ע"י
 השלמתו של האדם בכלל במק"א, אבל איננה מורגשת לעלות
 בחוגו הפנימי, מה שא"כ הבהמה הכייתית שהיא כולה טפילה
 לאדם ונכללת בכללות קנינו המתחשים אליו. ע"כ תחש זה
 שהיה בימי משה לא הכריעו בו חכמים, ביחס לאדם העיקרי,
 אתם קרויים אדם, אם הוא חיה או בהמה. כי באיזה אופן
 שיהיה גבר צירוף הסיגים, אם ע"י התורה לטוב בפנימיותם של
 ישראל או ע"י הדחיה וההרחקה, אם אחד בעיר ושנים במשפתה
 ממש, או אחד בעיר מוכה את כל העיר כולה ושנים במשפתה
 מוכים את כל המשפחה כולה, דברים כאלה הכלליים ונכוחים,
 הם מכבי דרחמנא שא"א לחכמים להכריע בה.

הטהרה מיוחסת לטוב ולרע במציאות...
 כי בכלל הלא נדע כי כל פעל ד'
 למענהו ואין במציאות רע מוחלט שלא יהי לו טוב הכליתי
 באחרית. מ"מ יסוד המוסר והיראה הוא להבחין בין טוב לרע,
 וכמו כן יסוד המדע הוא להכיר ג"כ שגם הרע היותר גרוע אינו
 נפרד לעצמו מאין כל יחש אל הטוב הכללי, כ"א בהוברה
 המציאות הכללית יעלה גם הרע לתכלית טוב. אמנם המצות
 מכוונות הנה ביותר להגדיל את הכרת דרך החיים והשוב בלבו
 של אדם, שלזה צריך שיכיר מאד את השינאה והבוז להרע
 והפסד הצדק והמוסר, מבלתי שתפגם שנאת הרע בכל שהוא
 מפני הצורך הכללי שיש למציאות הכללית במציאות הרע, כ"א
 ידע לנכון כי דבר זה של מציאות הרע בכלל המציאות לתכלית
 הטוב הוא ענין אמתי מרע, אבל לגבול המוסר המעשי לא יגש,
 כי המוסר המעשי כולו נבנה ע"פ הציר היותר עמוק ונרגש
 שאפשר להיות משנאת הרע ואהבת הטוב. ע"כ לא הוכשרו
 למלאכת שמים כ"א דברים טהורים, ...
 מצד מבט כזה ראוי להכניס ג"כ במלאכת שמים זאת
 של מפשה המשכן ג"כ עור בהמה כמאה, להורות כי יש כאן
 פינה ויחד לנצח כל מה שאנו מכירים לדבר שהוא ההיפוך
 ממטרתו הפליונה של צדיקו של עולם ב"ה במציאות הכללית,
 ונו "דבר אלהינו יקום לעולם". ד"מי יתן טהור מטמא לא
 אחר". ע"כ החקירה גדולה היא באד מאי הוי עלה דתחש שהיה
 בימי כשה.

עין א"ה, א"ה, א"ה

5. וקבלת משה
משה

וכולם דברי אלקים חיים, כאילו קיבל כל אחד מפי הגבורה ומפי משה האף שלא יצא הדבר מפי משה לעולם להיות שני הפכים בנושא אחד. אעפ"כ דמהו החכם הרוב אישורו וחזקו שאין בין דבר שהוציא משכל הפועל אשר נתעוללו לו במושכלות שניות ושלישית, לבין דבר שבא אליו בכח חוש הדיבור בהלכה למשה מסיני, אף שלא ציירו במופת שכלו להיותו הכרח, לולי צד הקבלה איש מפי איש (הקדמה לבבא

והמקובלים כתבו טעם לדבר לפי שכל הנשמות היו בהר סיני וקבלו דרך מ"ט צינורות . . . , וכל ישראל רואים את הקולות" — הן הדיעות המחלקות בצינור, וכל אחד ראה דרך צינור שלו לפי השגתו, וקבל כפי כח נשמת עליונו . . . עד שאחד יגיע לטהור והשני יגיע לקצה האחרון לטמא והשלישי לאמצעות רחוק מן הקציות והכל אמת הבן.

6. ואלו דברי אלקים חיים

„אלו ואלו דברי אלקים חיים“ (עירובין י"ג:) — שאלו רבנן צרפת ז"ל האיך אפשר שיהא אלו ואלו דברי אלקים חיים זה אוסר וזה מתיר, ותרצו כי כשעלה משה למרום לקבל התורה הראו לו על כל דבר ודבר מ"ט פנים לאיסור ומ"ט פנים להיתר. ושאל להקב"ה על זה ואמר שיהא זה מסור לחכמי ישראל שבכל דור ודור ויהיה הכרעה כמותם ונכון הוא לפי הדרש. ובדרך האמת יש טעם סוד בדבר.

7. משה

כמו שהשי"ת אדון כל המעשים, וממנו ימצא עולם המורכב שיש בו דברים מתחלפים, ויש אחד הפך השני, וכך הוא דבר זה. שכל דבר יש לו בחינות מתחלפות. שאין העולם פשוט שלא יהיה בו חילוף בחינות . . . והשי"ת ברא את הכל והוא ברא הדבר שיש בו שתי בחינות. רק לענין הלכה למעשה אין ספק שהאחד יותר עיקר מן השני, כמעשה ה': אף כי הדבר הוא מורכב, מ"מ אין זה כמו זה; רק האחד יותר עיקר. שהרי העץ שהוא מורכב מד' יסודות, העיקר דגובר בו הוא יסוד הרוח כמו שידוע. וכן אף שיש לדבר אחד בחינות מתחלפות — כולם נתנו מן ה' — רק כי אחד מהם יותר עיקר והוא מכריע, והוא הלכה.